

ANG SOSYALISMO AT ANG MITHIIN NG INTERNASYONALISMO

Paliwanag ng Patnugot: Ang sumumod na artikulo ay isang panayam na binigkas ng isa sa mga Patnugot ng Sosyalismo Ngayon sa pulong ng kapisanang may pamagat na "Ningas Kugon," isang malusog at malaking samahan ng mga mamamayan sa Sta. Mesa at kalapit lugal ng Maynila. Ang mga nakinig sa panayam na nasabi ay lubhang nasiyahan sa linalaman nito, at marami ang humiling na ipalathala ang artikulo, at sapagka't ang paksa naman ay tiyak na hinggil sa Sosyalismo; ay minarapat ng Patnugutan na bigyan ang artikulo ng pitak sa "Sosyalismo Ngayon."

Mga Giliw na Kasama:

Ang paksa ng INTERNASYONALISMO ay sadyang napakatayog, at sa isang isipang malululain na gaya ng inyong lingkod, ay labis ang kanyang pangamba na hindi niya maliming mabuti ang kalawakan nito. Hindi kakamuntik na sandali ang kanyang nagamit sa pagiisip na palitan ang paksang ito, ngunit sa tuwing maiisip niya na ang pansin ng kanyang mga kasama ay dito na napakap, siya ay napilitang magtiyaga sa pagtitipon ng mga watak-watak niyang kaalaman sa bagay na ito.

Ang Internasyonalismo ngayon ay hindi na isang pangarap ng mga taong lagging magiliwin sa pagsulong at sa pagkakapatiran ng tanang sangkatauhan, sapagkat hindi matututulan na ang Nasyonalismo ay nakalagpas na sa kanyang katanghalian. Hindi maikakait na ang Internasyonalismo ay na sa bahay-bata na ng pamumuhay na ito, at pagdating ng kanyang kabuwanan o takdang araw ng kanyang pagsilang, walang salang ito ay hindi maluluwal sa sangmaliwanag. Sinabi ko na ang Internasyonalismo ay na sa bahay-bata na ng nasyonalismo na namamayani sa kasalukuyan sapagkat ang mga tala at uri ng panahong ito ay maliwanag na nagpapahayag ng kanyang paglililihi at pagdaramdam. Akin munang babanggitin ang mga silahis ng panahon na nagbabadha ng kanyang pagdating, bago ko tukuyin ang mga kilusang nagsasabalikat para maging isang katotohanan sa mundong ito ang Internasyonalismo.

Ng matapos ang digmaang pangdaigdig, dahil sa salanta at pangamba na inabot ng buong sangkatauhan, ang lahat halos ay umaasa na ang digmaang yaon ay isang digmaan na hindi lamang magbibigay ng ganap na kalayaan sa lahat

ng lahi at sa lahat ng tao, kungdi isang panghuling digmaan na tatapos at magwawakas sa lahat ng pagpupuksaan ng mga tao. Dahil sa kalagayan ni Woodrow Wilson ng matapos ang digmaang yaon, siya ang naging katawan ng mga matatayog na mithiing ito, at hindi iilan ang nagpapalagay na siya ay isang Bagong Mesias na magbibigay sa sangkatauhan ng walang katapusang kapayapaan at pangmalagiang pamamayani ng ganap na kalayaan at katarungan sa mundo. Ngunit sa dagling masulat ang Kasunduan ng Kapayapaan at maitayo ang tinatawag na Samahan o Liga ng mga Bansa na siyang magbibigay ng lunas sa mga sakit na dinaranas ng daigdig, marami sa mga mapagkuro-kuro ang nagkaroon agad ng alinlangan. Ang kasunduan sa kapayapaan at ang liga ng mga bansang natayo ay isang malaking kabiguan. Ang batayan ng kasunduang ito ay hindi ang mga simulain ni Pres. Wilson kungdi ang dating mga pag-iimbrot at paghihigantihan ng mga bansa. Ang ligang natatag ay anino lamang ng isang samahang pangdaigdig na binalangkas ng kanyang ama, at sa lugal na maging isang kasangkapan ng kapayapaan at katarungan, ang naging uri nito ay hindi malaki ang agwat sa samahan ng mga bansang itinayo ng si Napoleon ay magapi ng kanyang mga kalaban. Gayon pa man, hindi natin dapat na ipanglungkot ang mga ganitong pagkabigo sapagkat kung ito man ay malaki ang pagkukulang sa pangangailangan, ang balangkas na natayo ay malaki ang kabutihan kay sa mga nauna, isang pasulong na hakbangin tungo sa ideal ng internasyonalismo. Na ang mga ganitong pangamba ng mga kaibigan ng internasyonalismo ay nababatay sa matitibay na saligan, ay pinatotohanan ng mga pangyayari. Hindi lamang ang panahon ngayon ay sadyang mapanganib na nagbabadha ng isang digmaan higit ang laki at kapusukan kay sa nagdaang digmaan, kungdi ang katatapos na kasaysayan lalo na ng Etiopia at ng Mantsuria ay nagpapahayag ng kasawian at pagkawalang saysay ng liga ng mga bansa.

Isang tiyak na talinghaga ng kabihasan na ang saligan daw ay ang pagkakapatiran at pagmamahalan na iniyaral ng isang dakilang Kristo, ang kasalukuyang tinginan at paguunawaan ng mga bansa. Kung susuriin ay tiyakang makalilito ng pagiisip, na ang magkakapatid sa dugo, sa balat, sa pananampalataya, sa kabihasan, sa karunungan, at sa lahat halos ng pamumuhay sa mundong ito, na liliipat lamang ng isang hindi naman mali-

naw na guhit ng hanggahan, ang ibayo nito ay iyong kaaway o kung hindi man ay iyong kinapopootan. Anong katwiran mayroon o maipaglalaban ang mga kampon ng nasyonalismo na labas ng hanggahang ito ay matwid o makatarungan ang patayin mo ang iyong kapuwa sa pamamagitan ng isang pagpuksa na hindi lamang isa-isa, kungdi sa pakyawang walang habag at taros, na ginamitan ng mga huling yari ng sandata at kasangkapan sa digmaan? Ang isa pang kahidwaan nito, ang mga yuta-yutang kawal na nagpupuksaan ay ginagawa ito ng hindi nalilinan ang bagay ng sigalot, at sa udyok lamang ng ilang mga pinuno na siyang nakatatalos ng tunay na kadahilanan ng paglalabanan. Mayroon pa bang naniniwala na ang nagdaang digmaan ay para palayain ang mga bansang malilit o upang ang demokrasya ay mamayang payapa sa mundong ito? At ang lalo pang nakatatawa, ang dalawang panig na naglulusuban ay kapuwa tumatawag sa iisang Bathala, bumibigkas ng iisang panalangin at hinihingi ang iisang tagumpay, alang-alang din naman sa iisang katarungan. At pagkatapos ng digmaan, sa paniniwalang nalutas na ang kanilang ligalig, ang ginagawa ay ang lalong paghahanda para paibayuhin ang panggagahaman sa kapuwa bansa at lahi. Ang pihikang nasyonalismo na walang mabuti at makatarungan kungdi ang akin o ang atin ay isang mana ng sangkatauhan sa isang pamumuhay na buhat sa pagbubukang liwayway ng kasaysayan, o ng barbarismo.

Hindi kalabisan sabihin na sa ating pamumuhay ngayon ay namamayani ang internasyonalismo. Ang mga bansang may mga mararahas at matatayog na uri ng nasyonalismo ay siyang unang masasalanta kung ang pagka nasyonalista nila ay tutularan ng ibang bansa. Ang Hapon na ang pagtangkilik sa sariling kalakal, ugali at angking kabihasan ay hindi mauunahan ay siyang unang mamatay kung ang kanyang mga kalakal ay hindi ipagbibile at bibilhin sa ibang bansa. Ang kalakal ng Alemanya ay pangdaigdig rin ang uri at ang Italya na isa pang bansang pinag-haharian ng marahas na pagibig sa sarile ay hindi nangiming balaan ang mundo ng isang digmaan kung siya ay hindi pagbibilihan ng mga pangunahing kagamitan sa pamumuhay, gaya bagá ng langis, bakal, karbon at iba pa, sapagkat siya ay tiyakang pulubi sa mga kagamitang iyan.

(Nasa pahina 24 ang karugtong)

Ang Sosyalismo At...

(Karugtong ng nasa pahina 16)

Ang Internasyonalismo ay isang mapait na katotohanan sa ating buhay. Ang pamumuhay natin ay batbat ng kanyang mga tatak. Ngayon pa lamang ay naghahanda na tayo sa isang Kongreso Eukaristiko ng mga katoliko ng lahat ng bansa. Kamakailan lamang ay tumulak ang ilang mga manglalaro natin para lumahok sa isang paligsahang pangdaigdig sa palakasan. At sa susunod na pulong ng ating Asamblea Nacional ay paguusapan ang pagpapadala ng mga kinatawan sa isang Kapulungang Pangdaigdig ng mga Bahay-Batasan. At sa lahat ng uri ng pamumuhay ay mayroon ng kaukulang kapulungang pangdaigdig. May kongreso internasyonal ang mga siyentipiko, ang mga manggagamot, ang mga namamahala ng mga piitan, ang mga bankero at mga mangangalakal, ang mga rotario, at kung sino-sino pa. Pati ng mga boy scouts, kailan lamang, ay nagdaos ng kanilang pangdaigdig na Jamboree at gayon din ang mga batang komunista na nagkatipon sa Unyong Sobyet. Halos lahat ng sangay ng pamumuhay ay may katipunang pangdaigdig at ito ay naguusap ng kani-kanilang suliranin na dahil sa pagkalapit-lapit kungdi mang pagkahalo-halo ng mga bansa, ang mga suliraning ito ay hindi natatapos sa hangganan ng kanilang mga bayan.

Walang bansang nabubuhay sa kanyang sarili. Ang malakas na pagkakasulong ng mga sasakyan at pahatiran ay ginawa ang mga bansang nagkakawat-watak na magkakapit-bahay lamang. Sa lahat ng sandali ikaw ay maaring makipagusp o makipagunawaan sa kabila ng mundo. Sa loob ng isang linggo, sa pamamagitan ng mga makabagong sasakyan, ay makararating ka sa Amerika at Europa. Sa larangan ng pangangalakal ay lalong malawak ang pagsasamahang matalik ng mga bansa dangan nga lamang at ito ay pinuputol ng walang katuturang digmaan ng nasyonalismo. Hindi ko na tutukuyin ng mahaba ito at ang babanggitin ko na lamang sa inyo ay sa pagkagising ko pa lamang ay uminom na ako ng kapeng galing sa Brasil, na isinalata sa Amerika, inilagay sa isang tasang yari sa Hapon, may kaulam na tinapay na ang harina ay galing sa Australia, at ang ibinahid naman mantekilya ay galing sa mga baka ng Holanda. Halos ang lahat ng aking kasutan sa ngayon ay galing sa ibang bansa, at sa pagsulat ko sa panayam na ito ang aking ginamit ay isang lapis na galing sa Hapon, sinulat sa mga papel at makinilyang Amerikano at pinirmahan ng isang aserong aleman. At kulang ang isang aklat kung bubulatlatin nating lahat ang pangdaigdig na pangangalakal.

Magpunta naman tayo sa sining at karunungan. Ang mga bagay na ito ay hindi pagaari ng alin pa mang bansa. Halos ang lahat ng bagong laman ng aking pagiisip ay galing sa ibang lahi. Ang siyensiya at literatura ay walang hangganan. Si Shakespeare ay hindi lamang Ingles. Si Beethoven ay hindi lamang Aleman. Si Pasteur ay hindi lamang Pranses. Ang Nolimetangere ay hindi maangkin lamang nga mga Pilipino. Ang pananampalataya ay hindi lamang para sa mga Hudyo o ng mga taga Israel. Ang himagsikan ng Pransia ay hindi lamang para sa mga Pranses. Ito ay inari ng boong mundo at ng 1896 ay inangkin ng mga Pilipino. Ang kabihasan ay para sa buong daigdig, at ang lahat ng mga bagay na iyan para ninyo maino na hindi pagaari ng alin pa mang bansa kungdi ng buong sangkatauhan, sa ngayon ay tayong lahat ang nakikinabang ng mga bunga ng karunungan at siyensiya.

Ang nasyonalismo na nagmamayabang sa mga ankin niyang kabihasan at kaugalian ay isang malaking kabaliwan. Ang nasyonalismo ay isang mabisang panglinlang lamang ng mga mayhawak ng kapangyarihan upang kasangkapan ang bayan sa kanilang mga sariling hangarin at pagiimbot.

Marami ang nagpapalagay na ang internasyonalismo ay kalaban ng nasyonalismo. Ito ay isang maling paniniwala. Kahit na tunay na sagabal sa pamamayani ng internasyonalismo ang pagmamalabis ng mga nagsasamantala sa tinatawag na nasyonalismo, ang internasyonalismo ay hindi katunggali nito, gaya baga na ang isang nayon ay kalaban ng isang bayan o ang isang bayan o lalawigan ay nakakaaway ng kanyang bansa. Ang katotohanan ay ang isang makatwiran at tumpak na nasyonalismo, na sa aking palagay ay ang makatarungang pagpapaunlad ng katutubong karunungan, kaugalian, pamumuhay at kabihasan ng isang bansa o lahi, ay doon lamang yayabong ang pagunlad sa ilalim ng isang mapagkandiling internasyonalismo, na hindi gaya ngayon na ang may nasyonalismo lamang ay ang mga bansang malalaki at malalakas at ang ginagawa pa nila ay ang ipakain ng sapilitan ang nasyonalismo nila sa mga bansang kulang palad. Ang kasaysayan ng nasyonalismo ay isang kasaysayan mahigit pa sa kabalalan ng pananakop ng Roma, sapagkat ang batayan ng nasyonalismo ay ang pangaalipin ng ilan sa maraming bansa at mga lahi. Tingnan ninyo ang mundo ngayon, at makikita ninyo ang mahigit na kalahati ng daigdig na binubuo ng maraming bayan at lahi ay hindi umunlad ang kanilang talino, ugali at kabihasanan dahil sa pangaalipin ng ibang bansang malalakas. Kailan lamang ay nakita ninyo ang pamamaslang ng nasyonalistang Italya sa Abisinya para dalhin daw ang kabihasan

ng sa bansang ito, at kung sa bagay ay hindi na tayo dapat tumingin pa sa ibang bansa sapagkat ang mabuting halimbawa ay ang atin na ring sarili, na ang kanyang mga katayuang pambayan, sa karunungan, sa pananampalataya, sa wika, sa pamumuhay, at halos sa lahat ng bagay, ay ibinigay ng pilit sa kanya ng kanyang mga naging panginoon.

Na ang Internasyonalismo ay hindi kaaway ng isang wastong nasyonalismo ay doon makikita sa kasalukuyang kasaysayan ng Rusya. Hindi lamang dahil sa kalawakan nito na binubuo ng maraming bayan at lahi, kungdi dahil din naman sa pamamayani ng isipang internasyonalista doon ay masasabing ito ang isang pook ng mundo na pinamamayanihan ng internasyonalismo. At marami ang tumatawag sa Rusya na isang bansang pangdaigdig. Ng linggong ito ako ay may natanggap na bagong babasahin na nagsasabi na kahit na ang pagibig ng mga mamamayan sa Unyong Sobyet ay lalong nagiiibayo dahil sa isang pambihirang kasaganaan na naghahari doon, ang diwang internasyonalismo na naghahari sa pagiisip ng bawat mamamayan ay lalo pa ring lumalaki. Sa Unyong Sobyet ang lahat ng lahing mga maliliit at mahihina ay hindi lamang husto at ganap ang kanilang kalayaan para gamitin at paunlarin ang kanilang mga katutubong paguugali, kabihasan at pamumuhay, kungdi ang mga ito ay kusang tinutulungan pa ng pamahalaan. Isang halimbawa na lamang ang babanggitin ko sa inyo na sa lahing maliliit sa Unyong Sobyet, ang kanilang mga paaralang bayan at mga aklat ay doon nasusulat sa kanilang mga wika na poong kapanahonan ng Tsar ay kusang sinisil at inaapi.

Ngayong nasabi ko sa inyo na ang nasyonalismo ay hindi sagabal sa pagwawagi ng internasyonalismo, dapat namang banggitin ko na ang kalaban ng nasyonalismo ay nasyonalismo din. Hindi lamang sa ang mga bansa ay naglalabalan, kungdi ang mga mahihinang bansa at lahi ay kusang pinagsasamantalahan ng ibang malalakas at mararahas na nasyonalismo. Ang hindi paggitaw ng ibang bansa na dapat sanang makapagbigay ng kanilang abuloy sa karunungan at kabihasan ng daigdig ay hindi maging isang katotohanan dahil sa pananaklaw ng ibang bansa na walang tama at mabuti kungdi ang sa kanila. Ang pagmamalabis ng nasyonalismo, ang bulag na paniniwala sa anking kabutihan ng kanilang kabihasan at mataas na uri ng kanilang pagkalahi ang siyang nagiging dahilan ng mataas na hangarin nito na sakupin ang buong mundo. Ang panganib na nagdaan at ang panganib na dumarating ay galing diyana sa mga ganyang pagpapanggap. Ng nagdaang digmaan, ang mga Aleman ay bulag na naniniwala na ang kultur nila ang siyang pinakamataas at pinakamahusay, na si-

la ang piling lahi ng Dios, na magbibigay ng kabihasan sa sangkatauhan, at udyok ng mga ganyang simulain ay hindi nangiming makidigma sa buong daigdig sa pamamatuog, na isang baliw na kaiser. At sa ngayon, ang mga Aleman na hindi nalilimutan ang nasyonalismong pumuksa ng milyong-milyong tao at sumalanta ng hindi mapapaniwalaang dami ng pagaari, sa pangungulo ng isang bagong baliw na Hitler ay nagbabala ng isang panibagong digmaan para bawiin daw ang lupa at lahi na nawala sa kanya ng nagdaang labanan. Ang dalawa pang bansang nahihilo sa nasyonalismo ay ang Italia at Hapon at sa huling panayam na binigkas sa atin ay ang tatlong bansang ito ang uliran ng nasyonalismo. Ang Italia ngayon ay katatapos sa kanyang pamumpuksa sa Abisinia, at sa pangunguna ng isang Mussolini, ay nilililang ang lahat ng mga Italiano sa muling pagtatayo at pagpapalaganap ng dating gloria ng Roma, at ilang araw pa lamang ang nakalilipas ng ang bagong imperio ng mga Italiano ay ipinahayag ng halimaw na ito. Dito naman sa ating tabi ay makikita natin ang Hapon, uliran rin ng pagibig sa kanyang nasyonalismo, na inukit ang Mantsuria sa Tsina, at dahil sa hayagan at patuloy na pamamaslang sa hilaga ng Tsina ay nagbabadha ng isang panibagong digmaan ng dalawang bansa sa silangan kung ang Tsina ay magkakaroon ng lakas ng loob at tuhod na sumasagasa sa halimaw na ito ng silangan. Ang tiyakang hangarin daw ng Hapon ay ang pagkakalat ng mga simulain ng imperio sa patuluyang pagwawagi niya sa mahigit na 2000 taon. Ang tatlong bansang ito na mararahas sa kanilang pagibig at paniniwala sa sarili nilang kabihasan at diwa ay siyang panganiw sa mundo, na naghahasik ng lagim sa puso at panimdim ng buong sangkatauhan, sapagkat ang lahat ay may palagay na ang susunod na digmaan ay sila ang tiyak na pagbubuhatan.

Ang tutukuin ko ngayon ay ang kilusang tiyakang nagsasabalik na ang mithing pangdaigdig ay maging isang tunay na saligan ng pagsasamahan ng lahat ng mga lahi at bansa. Nabanggit ko sa unahan na marami ang kapulungang pangdaigdig ng mga bahagi ng pamumuhay ng tao, at sa bawat bansa ay may mga samahang natatatag na ang mga layunin ay labanan ang ano pa mang uri ng digmaan ng mga bansa, at ang pagtatayo ng isang pamahalaang pangdaigdig, ngunit ang karamihan dito ay mga laway lamang o kung hindi ay napakaliit ang ikinikilos para makatawag ng pansin sa labas ng bansang kinatatayuan. Sa unang bahagi ng artikulong ito ay kusang hindi ko tinukoy ang Internasyonal ng mga manggagawa sapagkat ito ay siya kong panghuli dahil sa kanyang kahalagahan. Ang kilusang tiyakang nagsasabalik ng pantay

ng pantay na pagsasamahan ng lahat ng tao at ng lahat ng lahi, na ang simulain ay yari sa palihan ng internasyonalismo ay ang kilusan ng mga anak-pawis na kilala sa tawag na "Sosyalismo." Buhat ng sulatin nina Karlós Marx at Engels ang Manipesto Komunista ng 1848 na maitingkad na nanawagan ng pagkakaisa sa lahat ng manggagawa sa sangsinukob, ang kilusang anak-pawis na salig sa sosyalismo siyentipiko ay isang kilusang hindi kumikilala sa guhit ng mga bansa. Ang sosyalismo ay isang pangdaigdig na kilusan. Ang lahat ng lapang nagbandila ng sosyalismo ay salig sa iisang simulain na binalangkas ng isang guro, at ang pangkating sosyalista sa Alemanya, sa Pransia at sa Pilipinas kung nagkakaroon man ng pagkakaisa sa mga taktika at pamamaraan, ay nagkakaisa sa kanilang mga batayan at hangrin, sapagkat hindi lamang iisa ang kanilang simulain kungdi ang lahat ng mga ito ay mayroong pagkakaunawaan sa kanilang katipunang pangdaigdig. At pati ng kanilang himno o martsa para maino ninyo ang kanilang diwang pangdaigdig ay may pamagat ding "Internasyonal" at gayon din ang pamagat ng katipunang pangdaigdig.

Ang kauna-unahang Internasyonal ng kilusang manggagawa ay naganap sa Londres ng 1864, na ang patakaran at palatuntunan din nito ay sinulat ni Marx. Ito ay tumagal hanggang 1876. Ang ikalawang samahang pangdaigdig ng mga lapiang sosyalista, na kilala sa taguring Ikalawang Internasyonal ay natayo ng 1889 at sinalanta ng digmaang pangdaigdig sapagka't natangay ng malakas na alon ng nasyonalismo noon. Matapos ang digmaan, ang mga radikal na nagbigho sa mga pamamaraan ng Ikalawang Internasyonal ay nagtayo ng 1919 ng ikatlong katipunan na may pamagat na Ikatlong Internasyonal, o Komunista Internasyonal, o komintern. Ang tanggapan nito ay na sa Moscow, Unyong Sobyet, at natatag sa arnyaya ng Partido Komunista sa Rusya.

Iyan ang mga katipunang pangdaigdig ng kilusang manggagawa na ang simulain ay hindi lamang sosyalismo siyentipiko kungdi internasyonal. Sa lahat ng kanilang mga pagtitipon, lagi nilang inihayag ang paghaban nila sa digmaan, ang pagboto ng laban sa mga paglalaan ng salapi para sa mga kawal at depensa nasional, ang pagtatayo ng mga hukumang pangdaigdig na siyang lilitis sa mga usapin ng mga bansa, ang pagaalis ng lahat ng mga kawal ng mga bansa, at ang tanang mamayan ay ang siyang magkaroon ng karapatan sa pagpapasya sa mga suliranin ng digmaan at kapayapaan. At kung hindi inabutan ng digmaan ay paguusapan sana sa Vienna ang balak ng paghahayag ng isang aklasan pangkalahatan kung ang bansa ay nagbabala ng isang digmaan.

Ang ikatlong internasyonal o ang Ko-

Ang Mga Bagong...

(Karugtong ng nasa pahina 17)
bansa, ang mga walang bayad na mga pagamutan, at isang paglalaan ng maraming mga lugal sa pagpapaigi ng katawan ng mga manggagawa.

Art. 121: Ang mga mamamayan sa Unyong Sobyet ay may karapatan sa pagaaral. Ang karapatang ito ay nasisasakutuparan ng isang pangkalahatang at sapilitang pagpapaaral sa mga unang bahang ng paaralan (elementary education) na walang ano mang bayad, kagaya rin ng mga matataas na mga paaralan, sa pamamagitan ng mga pensiyong gawad ng pamahalaan sa karamihan ng mga estudyante sa matataas na paaralan, pagtuturo sa mga paaralan sa kani-kanilang sariling wika, at pagtatayo ng mga walang bayad na mga paaralan sa industriya, teknika at sa pagsasaka para sa mga manggagawa sa mga pabrika, bukid-pamahalaan, himpilan ng mga makina at tractora at mga sakahing tuwangan (collective farms)

Art. 122: Ang mga babai sa Unyong Sobyet ay binibigyan ng pare-parehong karapatan gaya ng sa mga lalaki sa lahat ng larangan ng pamumuhay maging pang pamahalaan, pang kultura, pang sosyal at pang politika.

Ang pagbibigay bisa sa mga karapatang ito ng mga babai ay isasagawa sa pamamagitan ng pagkakaloob ng mga trabaho sa kanila, gaya ng mga lalaki, pagbabayad sa kanilang mga trabaho, at paggawad ng pagpapahingalay, tangkilik sa pag-alis sa trabaho at pag-aaral, tangkilik sa kapakinabangan ng mga inang nanganganak at sanggol nito na nagtatadhana ng bayad para sa mga inang nagbubuntis, at ang pagtataan ng maraming bahay-anakan, andukhaan ng mga sanggol at paaralan ng mga batang bago pa lamang nagkakaisip (kindergartens).

(Nasa pahina 26 ang karugtong)

mintern ay mayroong tayong kamuntik na kaalaman. Ang mga nagtayo nito ay sila Lenin at Trotsky, at siyang nagpapagalaw sa lahat ng pangkating komunista sa daigdig. Ang lapian sa Pilipinas ay balangay ng Comintern. Hindi ko na dapat pang banggitin ang lakas ng kanilang simulain, ang kalawakan ng kanyang pananagumpay, sapagkat ang Unyong Sobyet na sumasakop ng ikaanim na bahagi ng buong daigdig ay pinamamayanihan ng simulaing nito. At gaya ng nasabi ko na sa inyo, sa bayang ito ay dito lamang makikita natin ang pamamayani ng isang pagkapatiran at mabuting pagsasamahang ng lahat ng uri ng tao at lahi, isang makatarungang nasyonalismo sa ilalim ng isang mithing pangdaigdig na nagpapayabong at nagpapaunlad sa katutubong paguugali, kabihasanan at pamumuhay ng hindi kakamuntik na mga lahi at bayan sa loob ng Unyong Sobyet.